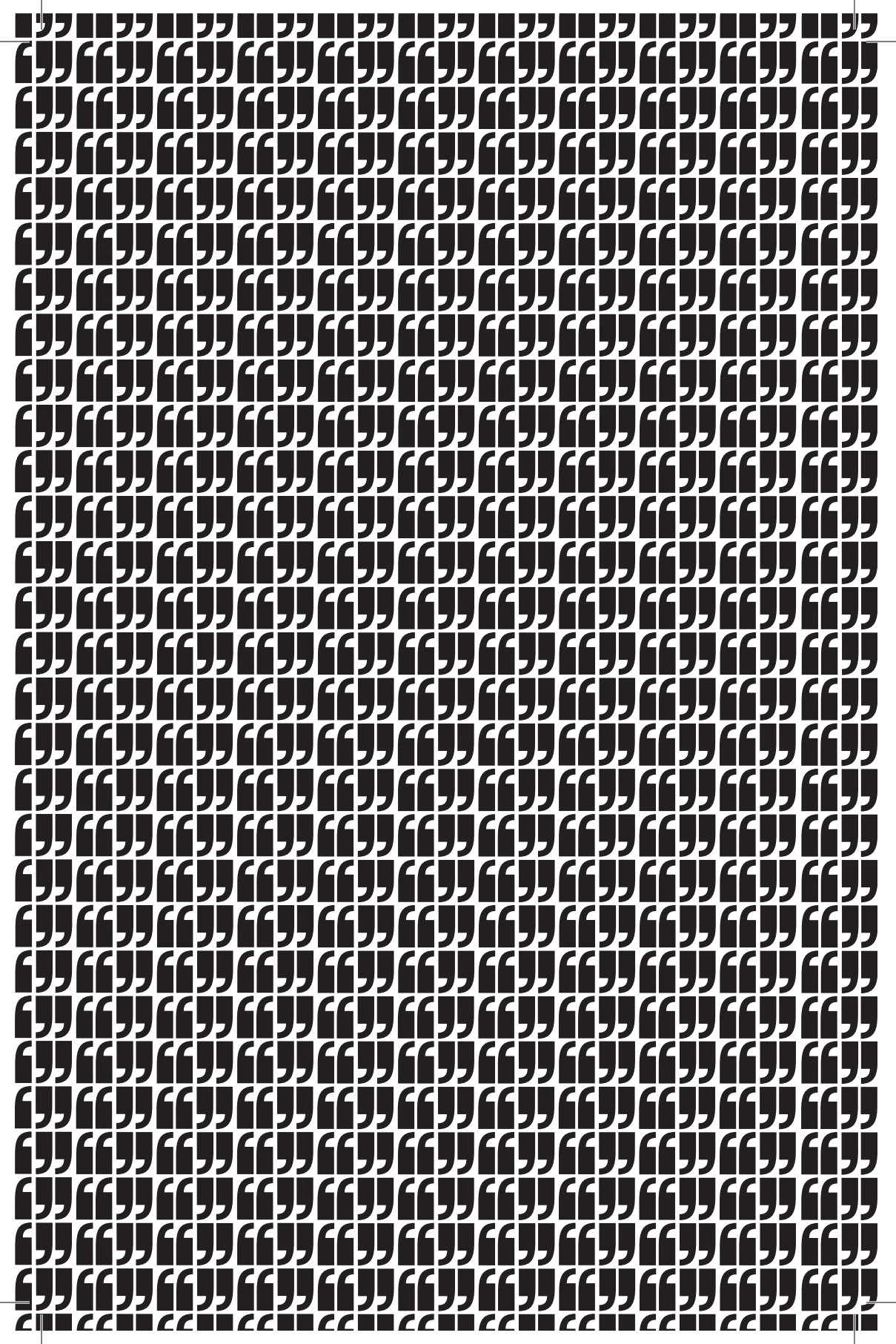
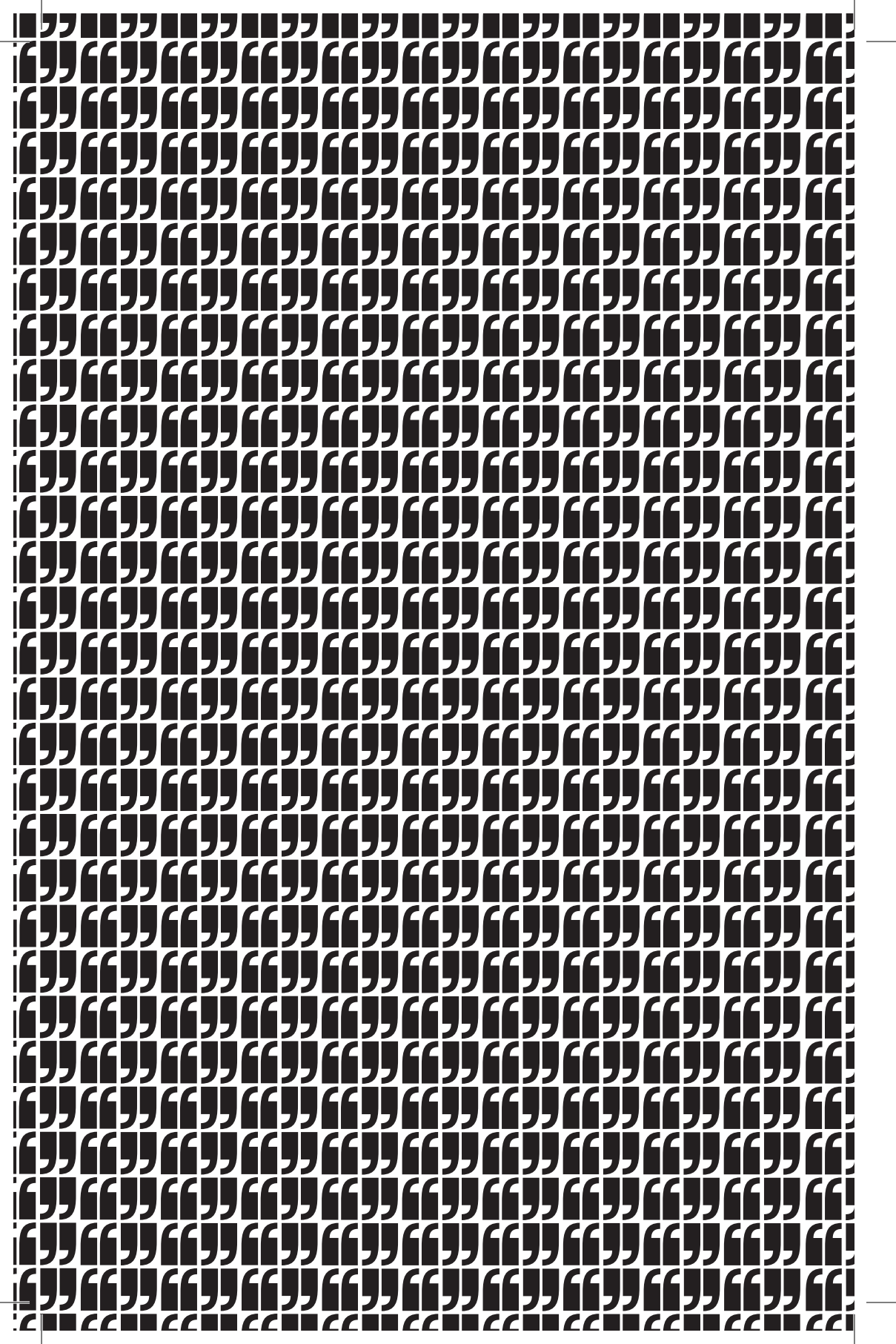

Rapats

Rapats

Una història de la subcultura *skinhead* autòctona

CARLES VIÑAS

MANIFEST

Diseny de coberta i maquetació Dani Rabaza
Foto de coberta de Franscesc Melcion
Correcció d'Helena Vílchez (Growords Coop)

© Carles Viñas, 2024
© Kiko Amat, del pròleg, 2024
© Fermin Muguruza, de l'epíleg, 2024
© Manifest, setembre 2024

Manifest Llibres
Carrer Pirineus 19, Barcelona
www.manifestllibres.cat

Manifest Llibres és un segell de Radical Books Cooperativa

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

ISBN: 978-84-10344-10-5
Dipòsit legal: B 17843-2024
Imprès per Arteos

Índex

Pròleg
Auge i declivi dels Laughin' Loafers.
per Kiko Amat 11

Introducció 23

I. Estudi de les cultures juvenils
a l'Estat espanyol 27

Primera part.
Caps rapats, la difusió
de l'estil *skinhead* a l'Estat Espanyol 35

II. L'homologació de l'estil 43

III. La popularització de l'estil,
dinàmiques autòctones 85

IV. Politització i divisió de l'univers *skinhead* 105

V. De la militància a la desafecció 151

Segona part.
La projecció musical 179

VI. L'herència *punk* 183

VII. La creació de l'escena skatalítica 213
VIII. Rock neonazi i proselitisme polític 229

Tercera part. Evolució de l'estil *skin* a l'estat 241
XIX. Futbol i *skinheads* 243
XX. Ideologia: pràctica i discurs 257

Epíleg
Antifeixistes
per Fermin Muguruza 289

Bibliografia 295
Premsa i documentació consultada 325
Filmografia 330
Documentals 331
Acrònims 333
Índex analític/onomàstic 341
Notes 347

A la memòria de Carles Roig Rontxi, Xavier Pedrol, Lluís Vich Pogos, David Fucker Anglí i Iñigo Muguruza

PRÒLEG

Auge i declivi dels Laughin' Loafers

KIKO AMAT

Una nit de juny de l'any 1992, tres nois de Sant Boi van anar a una festa a Sant Feliu de Llobregat. Formaven part d'una associació de *mods* i *skins* no gaire heterogènia anomenada Laughin' Loafers[1]. Durant els anys anteriors, els LL s'havien desplaçat en massa a la majoria d'esdeveniments, però aquell dia alguns de nosaltres hi vam faltar, per raons que no encerto recordar.

Ja era de nit quan el Sadrac, el Mesac i l'Abed-nego[2] van arribar al poble. Per fer temps, van decidir acostar-se a aplaudir el pas de la torxa olímpica (assumeixo que amb un esperit tant sarcàstic com engatat). Quan el portador de la torxa va desaparèixer després d'un turó, es van encaminar al Casino on la festa es celebrava. No hi van arribar a entrar.

A la porta es muntava un sarau entre *skinheads*. Un dels bàndols tenia uns quants *skins* dels Boixos Nois. Els meus amics no es van alarmar, perquè en coneixien alguns de veure'ls a les festes del Shot i en concerts

1 Vaig ser jo que va batejar com a Laughin' Loafers aquella «societat *soul-ska*». Fins i tot vaig fabricar samarretes, pintades a mà, per a cadascun dels integrants. El nom no va passar mai de l'ús intern, i amb els anys, quan s'hi havien incorporat uns quants *herberts* (companys de classe obrera sense altra militància que el mam i el vandalisme), va caure en desús. Pel que fa a això de *skins* i *mods*, ha sonat com si es tractés d'un percentatge 50/50, però l'únic *mod* era jo.

2 Els tres noms són pseudònims.

variats. A la meitat del merder, amb el braç en cabestrell, van distingir el Ciro Comes[3].

El Comes era un noi de Sants. Formava part d'una nova estirp de joves rapats per als quals agredir no era una conseqüència inevitable de quatre cerveses i un entorn fumut, sinó una manera de viure, una prioritat. Alguns eren de Brigadas Blanquiazules, altres de Boixos Nois, però tots eren nazis. Després d'aparèixer, de manera tristament cèlebre, en un «Informe Semanal» del 1991 titulat «Caps rapats, ments feixistes», Comes[4] s'havia convertit en una celebritat nacional, un *poster boy* de la pelada «fascio», com se'n deia llavors.

No hi ha ningú que recordi la manera com el sarau va començar. Sabem que anava en dansa quan els meus tres amics hi van arribar. Tot apunta que l'innat instint lúdic dels LL els va empènyer a posar-hi pau (perquè per a ells una festa sempre passava per davant de la resta de consideracions). Sense moure un dit es van convertir en la figura, tan familiar, del separador a qui toca el rebre.

Els Boixos van escopir cap als meus sorpresos amics unes quantes amenaces, no gaires, perquè si els *bonehead*s tenen una cosa és esperit d'acció, i en pocs minuts s'estovaven a garrotades. Tres dels nostres contra tres nazis. El Mesac en va enxampar un i li va clavar el coll contra un fanal, asfixiant-lo. L'Abed-nego va caure a terra amb el segon i van continuar estomacant-se. Encara ara, en jornades *all-dayer*, amuntegats al lavabo d'algun bar de xinesos, comentem la mala sort que va representar que al Sadrac li toqués el Comes.

Jo havia vist el Comes en acció en una festa *mod* al Communiqué, cap al 1989. Bevia cervesa al costat de la porta quan quatre nazis del Comando Sants hi van irrompre. En el meu record l'agulla del tocadiscos va patinar sobre l'elapé, interrompent bruscament la música, però dubto que fos així. Bombers fosques, cabells al zero, rangers reforçades, pegats del Reich i un pastís de nata amb espelmes fumejants en què es llegia «Millor papa del món». L'últim me l'he inventat, però la resta, no.

Comes va escrutar el local, per «assegurar el perímetre», que es diu en termes bèl·lics. Vaig poder observar-lo un moment. Semblava que prenia la majoria de les decisions amb la mandíbula. Al coll hi portava

3 Pseudònim

4 En una escena del reportatge responia a la pregunta «És delicte matar un transvestit?» amb un hieràtic «No».

un penjoll d'una esvàstica platejada, i encara era prim (amb els anys es va anar musculant, i cap al 1991 ja semblava un He-Man). Feia un somriure de maníac, de dolent de *western*, semblant al Lee Van Cleef.

Jo no gosava ni respirar. El braç que aguantava l'Estrella em va quedar petrificat quan anava cap a la boca, oberta. Els ulls del Comes van passar per sobre meu. Potser va pensar que jo era una silueta promocional retallada, com el cuiner dels menús que s'acostuma a veure en restaurants de carretera, perquè va continuar el camí sense aturar-se. Van travessar el petit local a ritme *arditi*, sense parar atenció en la resta de *mods*, i van baixar al soterrani. Semblava que tenien molt clar el que buscaven.

Es van sentir crits i algun xisclet. Un minut després, dues parelles de sortien fugint en diversos estats de tumefacció. Els nazis van acompanyar amb una terrible salva de cops de puny i puntades de peu els sagnants, que després de sortir del local es van escampar pel mercat d'Hostafrancs. Els nazis els van empaitar. Tot havia acabat molt de pressa, com una ofensiva *blitzkrieg* de soldats professionals[5].

Vaig sentir una certa depressió gàstrica mentre contemplava l'escena des de la porta. Allò començava a convertir-se en un costum. Uns quants mesos abans, al final del 1988, havia vist una situació gairebé idèntica en un bar del carrer Indústria que es deia Societé, durant una festa *soul*. Entrada-selecció-pallissa-fugida-caça. Aquella vegada els capitanejava un altre, i els damnificats eren *skins rojos* en lloc de , però en la resta tots dos saraus compartien *modus operandi* i, naturalment, agressors.

Qui collons eren aquells paios?, em vaig dir. De quina conflagració fratricida bàltica havien sorgit? Quin problema tenien?

Amb gairebé 18 anys jo ja havia vist un bon nombre de baralles (fins i tot havia participat en alguna, sempre en el costat penós), en bars musicals i carrers del Baix Llobregat, però fins llavors totes havien consistit en sis empentes, dos qüestionaments de la virilitat aliena, quatre cops de puny, una coça al cul, una melé al carrer i, au, cadascú a ca seva a fotre's una palla.

Ara, després d'això del Communiqué començava a veure que per a aquells subjectes sinistres el que havia passat ni tan sols era una anomalia, un fet aberrant nascut d'una situació límit, sinó una nit més, un divendres qualsevol.

5 Vaig reproduir aquella escena, d'una manera gairebé literal, en la meva novel·la *Revancha* (2020), publicada a Anagrama.

Vaig trigar poc temps a entendre (ho vam entendre tots) que aquells paios no escamparien la boira, que les coses no serien com abans i que per força havien d'empitjorar. Teníem raó en totes tres formulacions.

A Sant Feliu, el 1992, CC no va tenir gaires problemes a fer caure el Sadrac, i això que, com ja hem comentat, portava un braç enguixat. N'hi ha que diuen que li va fotre una hòstia, uns altres que li va fer la traveta. El Sadrac no era un mitjamerda efeminat com jo, però tampoc parlem d'un Maciste. Tenia (i té) mans de programador informàtic, coll de rovelló, pit de tísic i un estil pugilístic més exòtic que letal (una vegada el vaig veure agredir algú amb un paraigua, i no un de rígid, com el de *The Avengers* , sinó un d'aquests extensibles).

Un cop el va tenir a terra, assegut (el Sadrac havia tingut la desgràcia afegida de caure de cul), el Comes li va fotre una coça a la cara amb les rangers reforçades. Un xut terrorífic, de servei de porteria. El llavi del Sadrac va explotar, en va començar a rajar sang. En la commoció resultant la baralla es va desfer. Els nazis se'n van allunyar abans que les forces de l'ordre es presentessin.

El Mesac i l'Abed-nego van agafar el Sadrac, el van ficar al Seat Panda beix de la mare del primer i el van portar a Bellvitge; ni recorden com. Un saltava la meitat dels semàfors i el segon assistia el ferit, que cada vegada sagnava més i estava més pàl·lid. Els seients del cotxe van quedar completament banyats de sang, a l'estil *Reservoir dogs*.

A l'hospital al Sadrac el van cosir i li van fer almenys una transfusió de sang. Va dir als policies que no volia posar una denúncia i que si us plau no truquessin a sa mare, que l'espantarien de mala manera. Havent comprovat que tenia el cap bé, els metges li van donar l'alta allà mateix i el van enviar a casa. Va explicar a sa mare que l'havien «atracat» quan treia diners del caixer. No sé si ella es va creure la farsa.

L'endemà el Mesac em va trucar per explicar-me el que havia passat al Sadrac. Vaig decidir anar-lo a visitar. Quan vaig arribar a ca seva, estava assegut en un sofà, amb les mans als reposabraços. Portava espardenyes d'estar per casa Do Nothing (com les anomenava ell); els turmells blanquinosos emergien dels pantalons del pijama. La pell de la cara tenia color de ciri missal, el llavi deformat per la inflor; els punts de sutura li recorrien la pell com un filferro de pues. Em va mirar amb ulls compungits, amb el cap sobre el tapet del sofà.

En aquell ambient, les riallades a la meva habitació[6] semblaven ressons fantasmals d'un altre segle, com si entre el 1988 i el 1992 els anys haguessin concentrat molts més dies. Si heu vist una foto dels Beatles del 1964 i una de la gravació del *Get back*, del 1969, amb Yoko Ono pul·lulant-hi com un ectoplasma torracollons, tots amb cara de pomes agres i sense mirar-se als ulls i desitjant ser en un altre lloc, m'entendreu quan us diré que a casa del Sadrac ens vaig veure, de sobte, esgotats i deprimits. Vells de vint anys. Jo em mossegava la pell del llavi i no sabia què dir ni a on mirar. A sobre del televisor apagat hi havia un tapet. Al sofà, tres més. La dona que els va tricotar va entrar lamentant-se de les angoixes que el fill *pelat* li causava. Jo vaig somriure, em vaig arronsar d'espatlles i, com Paul McCartney a l'estudi el 1969, vaig desitjar per un moment ser en un altre lloc, un que no estigués tan impregnat de tristesa i decepció per les coses tortes.

El Sadrac, al contrari que la seva mare, no es queixava; no era la seva naturalesa. Sempre va ser, i encara és, algú que busca el costat positiu de les coses. Però en el que havia passat no hi havia manera de veure res de positiu. A la cara se li podia observar una expressió abismal de cansament i desmoralització, inèdita fins llavors.

Sense que ell ho expressés amb paraules, vaig entendre que *allò s'acabava allà*. Allò, nosaltres, la nostra família, havia nascut per altres raons, amb una certa innocència lúdica, vincles d'afinitat sincers i un amor franc cap a una petita cultura subterrània. Una subcultura que, per més que arribés des dels anys seixanta anglesos, al nostre país estrenàvem nosaltres, i, per tant, semblava novíssima; un regal acabat de desembolicar. *The dawning of a new era*, com cantaven els Specials.

Aquella *new era* s'acabava ara, entre tapets. Per més que la nostra amistat sobrevisqués (i ha sobreviscut, m'alegra dir-ho, fins avui), no hi va haver res que tornés a ser igual. Ho sabia ell i ho vam saber tots, després d'allò de Sant Feliu.

El Sadrac era el primer rapat que jo havia vist, si no comptem els que, de manera creixent, apareixien en reportatges sobre «tribus urbanes» o pàgines de successos dels diaris catalans. Potser l'escena següent no

6 Hi vam passar moltes tardes, jugant al mentider, bevent xibeques (el Sadrac es bevia el whisky del meu pare), escoltant el *Monkey business* de Trojan o el *Club soul* de Kent (o, si volia fotre'ls fora, el *Murmur* de REM). L'Abed-nego empestava l'habitació amb els seus Ducados, cremant jerseis aliens. Tots dèiem parides, morts de riure.

va passar com la relataré, però és així com desitjo recordar-la: un matí assolellat del 1987 jo baixava les escales del pati de l'institut, i ell les pujava. El tenia vist des de lluny, i assumeixo que ell a mi també, però fins llavors no ens havíem dit ni piu. Ens identifiquem l'un a l'altre. «Ets *mod*», em va dir ell, mig preguntant-ho, encara que era impossible equivocar-se. A l'institut de *mods* no n'hi havia més, i jo vestia com un arbre de nadal particularment excèntric; era difícil no adonar-se de la meva presència. Ell portava una caçadora texana Lee ajustada, texans arrapats força doblegats de baix, camisa blanca, elàstics caiguts i sabates Kickers. Els cabells al tres. Únic *skinhead* de l'institut. Parlem una estona de la 2-Tone i de l'«Israelites» de Desmond Dekker i alguna cosa més.

No havien passat ni dos dies quan, d'una manera que avui em sembla incomprensible, em vaig afegir a un grup de «linxadors» –barreja de progres verges i repetidors simiescos– que havia decidit anar a comprovar la possible filiació «nazi» del meu flamant col·lega (acabava de començar el pànic social *skinhead*, atiat pels mitjans de comunicació i la rumorologia folklòrica que arribava de Barna). Va suportar l'interrogatori intimidant d'aquells malparits tan sencer com va ser capaç, a la porta d'una aula. Quan l'esceneta es va acabar, i la txeca de pallassos en patateras i analfabets funcionals se'n va allunyar, jo em vaig quedar al costat seu.

El Sadrac, Déu el beneeixi, no em va fotre un cop de puny al nas, que sent justos és el que hauria d'haver fet. La seva melodiosa veu de mezzosoprano em va comunicar, en termes no abstractes, que això no es feia, i que hauria d'haver-lo defensat.

Jo vaig mirar a terra, avergonyit pel meu comportament. D'aquell fet en vaig treure lliçons que m'han acompanyat la resta de la meva vida: no cedeixis mai a la pressió social, no t'amaguis entre la massa per fer actes de merdeta i, sobretot, no traeixis els teus amics.

Des d'aquell dia, la meva joventut es va desenvolupar entre *skinheads*. Tot i que jo era aquesta insòlita figura, el *friqui* gregari i a sobre *mod*, i tenia àmbits variats de socialització subcultural (o simplement de gresca), la meva colla *skin* era el meu nucli dur, el meu entorn íntim, el meu cercle primigeni d'afinitat. Encara diria més: la meva *família*, la que vaig triar. *La gent que jo estimava més que a una altra gent*, si em permeteu expressar-ho d'una manera sentimental.

Mentiria si us digués que no m'adonava que aquella família existia en un context social molt més gran, rellevant i transcendent. No és per fer el llest, però sempre me'n vaig adonar, de coses com aquestes; els

meus estats naturals eren el fervor místic i l'eufòria juvenil, i en aquella època tots dos es canalitzaven de manera exclusiva cap a la subcultura. Així que, com us deia, sí que vaig veure que al voltant nostre hi tenien lloc una sèrie d'assumptes culturals o socials de notable importància. Era ni més ni menys que l'aparició d'*una nova cultura juvenil*, amb els seus ritus, evolucions, cismes i caràcter particular, completament diferent en significants de la cultura de les generacions prèvies, però igualment capaç de transformar les vides, l'entorn i el futur dels que hi participaven.

Durant uns quants anys, la majoria de les xerrades de bar dels Laughin' Loafers, instigades o no per l'amfetamina, es van centrar en el que passava internament en la subcultura, fossin mites o realitats. En les nostres paraules s'hi anava trenant un relat, fundacional i històric, de vegades èpic i de vegades absurd (com són tots els relats honestos), fet de batalletes i teories i visions flipades[7], que buscava explicar-nos i col·locar-nos en un espai del món. Era una narrativa no tan diferent dels relats sobre si mateixos de les tribus farratgeres del nord-oest americà, dels combatents de la Guerra Civil espanyola o de qualsevol altre grup d'homes i dones (en el nostre cas, per desgràcia, només homes) que compartissin estretament, i amb convicció religiosa, un espai físic, uns vincles i unes cerimònies particulars.

No sé si aconsegueixo explicar-me amb precisió. El que provo d'expressar és que, durant molts anys, la nostra història tribal, d'on veníem i quan havíem començat, qui havia sigut el primer a ser de la corda, qui havia portat primer aquella peça de roba, com evolucionava la subcultura, per a bé o per a mal, era l'única història que valia la pena estudiar (com van fer palès al cap de poc temps els nostres butlletins de notes –pura zona catastròfica– i el fet que cap de nosaltres acabés l'institut). *Història* pura, en efecte, que s'anava construint davant dels nostres ulls, dia rere dia. No la dels reis gots ni la Constitució de Cánovas: la teva pròpia història. La que parlava de tu i dels teus amics, com van cantar Los Canguros.

M'he allargat una mica mica, és veritat, narrant-vos les circumstàncies particulars dels Laughin' Loafers, el seu auge i declivi, abans de dedicar-me al llibre del Carles Viñas. Em semblava important explicar, en primera persona, les circumstàncies específiques d'un grup de gent real

7 Sobretot meves.

perquè, quan arribés el moment de subratllar la importància de l'obra, entenguéssiu l'abast de les meves afirmacions.

En primer lloc, convé dir que l'existència física de *Rapats*, les paraules impreses en el paper, ja representen un canvi, i radical, respecte de la manera com s'ha tractat el tema els últims trenta anys. Us ho diré d'una altra manera: fins que el Carles Viñas ha arribat amb aquest llibre, la història dels *skinheads* espanyols només existia en format oral, com la dels nadius nord-americans o algunes cultures precolombines.

El primer que fa *Rapats*, així, és lligar aquesta narrativa verbal a un format sòlid, que, per aquesta seva mateixa condició, s'assegura un lloc pòstum i garanteix que aquestes històries sobrevisquin més enllà de l'existència física dels que les van viure. En resum: mantenir viva la història de la subcultura ja no depèn de les nostres xerrades de bar (un descans, si m'ho demaneu).

Però el mer transvasament d'una oralitat al format escrit es pot fer de moltes maneres. Per no arrossegar pel fang el to del pròleg no faré referència a títols pretèrits, però diguem que a Espanya s'ha tendit a creure que una història subcultural, pel seu origen de carrer i proletari, es podia ventilar de qualsevol manera, amb estil de fanzín, faltes d'ortografia, fotos pixelades i afusellant textos de manera punible per la llei (literalment, vull dir: infringien *copyrights* claríssims d'autors forans).

En aquest sentit, podem considerar-nos afortunats. El Carles Viñas, especialista indiscutible en el tema a Espanya i inigualable arqueòleg subcultural, ha fet la tasca de manera prolixa, intel·lectualment irreprotxable i amb ambicions d'exhaustivitat (sobre això últim en donaré detalls més endavant).

Sí, és innegable que l'autor sap de què parla. O, més ben dit: és qui més en sap. Quan jo em disposava a escriure una novel·la ambientada parcialment en el món *skinhead* dels primers noranta, i també en el present de gangsterisme casual[8], la majoria de gent que vaig entrevistar, quan es trobava en un dubte cronològic o li fallava la memòria sobre determinat fet o persona, coincidia a deixar-me anar la mateixa frase: «Pregunta-ho al Viñas».

No vaig trigar. Ho vaig demanar al Viñas, i no una sola cosa, sinó moltes. Tot i el bagatge subcultural que un traginava, per no parlar de ser testimoni directe d'algunes escenes o dates històriques del culte, sentia un cert respecte a l'hora d'escriure les escenes que remetien a una època

8 L'esmentada *Revancha*.

i un escenari concrets. Per més que els protagonistes de l'apunyalament que té lloc en el meu llibre, per posar un sol exemple, fossin personatges de ficció, la data i manera (i conseqüències) d'aquell apunyalament havien d'estar enclavats en un moment veraç de la història *skin* futbolística real (perquè un marc versemblant, com sap tot novel·lista competent, fa que la ficció adquireixi una capa extra de *veritat)*.

El Viñas, ja ho deveu haver imaginat, conservava a la ment –i als seus ptolemaics arxius de retallades– la història sencera de la subcultura *skinhead* a la Península ibèrica, i va ser capaç de resoldre tots els meus dubtes, fins i tot alguns que no havia arribat ni a formular. Vaig omplir unes quantes pàgines de Moleskine, que encara guardo en lloc segur, esperant el dia plujós que em decideixi a escriure'n la seqüela. La història que em va explicar és la que trobareu a *Rapats*, si bé, en les pàgines següents, treballada amb eines d'historiador i acadèmic social i narrada d'una manera exhaustiva, com apuntava abans, quasi definitiva[9].

Encara que és impossible explicar-ho tot de qualsevol cosa, el Viñas s'hi acosta heroicament. Llegint les seves paraules, em vaig sentir com un faraó egipci ressuscitat que, al cap d'anys d'excavacions i mites i fabulacions, veia, després de la traducció inaudita d'un jeroglífic impenetrable, la seva pròpia història explicada correctament per primer cop. El Viñas pinta la *big picture*, com diuen els anglesos, trenant una sèrie de fets particulars, alguns d'abast local o de barri.

Aquesta minuciositat delirant és un clar atribut de l'obra. *Rapats* atorga la importància merescuda (vist el futur de la tribu) a incidents que un altre autor hauria desestimat per ínfims. No se m'acut cap altre escriptor que pogués esmentar amb autoritat la «reunió *skinhead*» del 22 d'abril del 1989 en un bar del Poblenou. O la *razzia* de la PUA contra les JEC, al Pi de les Tres Branques, un 11-S del 1996. O la punyalada que els Brigadas van clavar al Saina, a Fontana, un fet que, com bé afirma el Viñas[10], va segellar el cisma *skinhead* a tot Espanya, i del qual al llarg

9 En arqueologia i història, per subculturals que siguin, no hi ha res de definitiu. Sempre surten coses noves a la llum. Però, almenys avui, *Rapats* és el més acostat que trobareu a una anàlisi definitiva del fenomen.

10 «Un rapat neonazi en companyia d'un *rocker* va apunyalar dos nois al barri de Gràcia (un era el Saina, bateria del grup L'Odi Social, i l'altre el Txec, membre dels Exploited Climbers). L'assalt, comès a plena llum del dia a la vora de l'estació de metro de Fontana, va desencadenar definitivament les hostilitats. Després de setmanes de calma tensa, les agressions es van multiplicar. "Uns quants cotxes amb gent armada van rastrejar la ciutat buscant els *skins* que em van atacar" recorda la primera víctima de la ganivetada a Gràcia. Va ser la fi d'una etapa de tolerància

dels anys hem parlat en bars amb la reverència històrica amb què uns altres comenten la conferència de Potsdam o la derrota de Vercingètorix.

El que tracto d'expressar és que la majoria d'aquesta merda no va sortir als diaris. Si exceptuem l'assassinat de l'*skin* francès Frederic Rouquier, el 13 de gener del 1991, a càrrec d'un grup de Boixos, la resta d'històries no les va cobrir ni la premsa majoritària, ni la minoritària ni cap, francament. Si no hi eres, o no t'arribava per mitjà del boca-orella subcultural, no te n'assabentaves, vaja.

I els tres exemples que acabo d'esmentar, entre els molts que el llibre explica, van tenir lloc a Barcelona, pacient zero de l'*skinhead* ibèric i origen de tota la resta (no gosava ningú discutir-ho, a hores d'ara, i amb l'aparició d'aquest llibre encara menys). Imaginin el que passava quan, què sé jo, s'instituïen els Ipar-Brigadak, *skins* nazi-abertzales de la Reial Societat, al bar Bukowski d'Egia (Donostia). O quan el 1991 quatre *skins* antiracistes de Roses van passar al nazisme. Creieu-me si us dic que no els van assetjar paparazzi empordanesos, ni van ser portada el matí següent al *Diari de Girona* ni tan sols al full parroquial de l'església local. És el Viñas que ha registrat per a la posteritat aquests fenòmens per il·lustrar el proïsme.

Però la tonificant facècia per la qual soc conegut, fins i tot admirat, potser us enreda: aquest no és un llibre *pop*, ni una col·lecció d'anècdotes ni un conjunt de rumors (com us indicava abans) de to de fanzín. És un llibre d'història sociològica, o de sociologia històrica, com vulgueu anomenar-lo, acoblat amb les eines que es suposen a un autor amb doble formació subcultural i acadèmica. En aquest sentit, *Rapats* no té res a envejar a llibres canònics de *social studies* subculturals britànics com *Subculture: the meaning of style o The style of the mods,* tots dos de Dick Hebdige; *Folk devils and moral panics*, de Stanley Cohen; *Resistance through rituals: youth subcultures in Britain*, de Stuart Hall i Tony Jefferson, o *Hooligan, a history of respectable fears*, de Geoffrey Pearson. És, senzillament, un llibre seriós sobre un assumpte igualment seriós, que els acadèmics *mainstream*, en la seva eterna miopia, havien passat per alt perquè el consideraven un assumpte d'una trepa de gamberros, un afluent raquític de tuf anglòfil sense incidència real en el gran riu de la Història Amb Majúscules.

---

entre els *skins* veterans i els caps rapats més joves. Va acabar la convivència i el fet de compartir bars o trobar-se en concerts. Des de llavors es van vertebrar dues propostes totalment antagòniques que mai es van retrobar de manera amistosa».

Alhora, que el tema es tracti amb rigor no significa que no faci despertar en el lector un ampli espectre d'emocions. En llegir-lo, jo mateix vaig travessar una sèrie de reaccions que anaven de l'alegria més càndida (per la prehistòria i primeres manifestacions del culte, en les figures de François «Roudoudou» i altres), al plaer del reconeixement puntual (encara que fos amb històries no exemptes de costats foscos, com la normalització dels *skinheads* «ambigus» de The Firm[11]), a la tristesa vicària de l'espectador de catàstrofes (totes les baralles, de Toy Dolls el 1986 a la *razzia* de la Rambla d'aquell 12-O, etc.), i fins i tot al riure.

Llegiu-lo bé. A risc que l'autor, que ha registrat els fets amb la més gran formalitat científica, m'amonesti, puc dir que vaig riure en veu alta diversos cops. Les contradiccions inherents a la majoria dels cultes juvenils es multipliquen per centenars en el cas dels *skinheads* d'ultradreta, amb el seu còmic univers al·legòric, el seu món de racialitat fantàstica, la seva virilitat teatralitzada i, com ho diria, la confusió mental evident, resultat sens dubte de la vaguetat del pensament nacionalsocialista (una sèrie d'eslògans carrinclons que amaguen set de poder a qualsevol preu), però també de les qüestionables llums (i falta de lectures) d'alguns dels implicats[12].

Us deixo amb l'obra, no sense recordar-vos altre cop que esteu a punt de llegir un document històric d'excepcional rellevància cultural. L'esforç titànic, reeixit, del Carles Viñas es solidifica aquí en el que des d'ara podem qualificar d'un dels *grans* llibres de subcultura, aquí o a l'estranger. Espero que us hi divertiu tant com m'hi he divertit jo.

Barcelona, 26 de novembre de 2023

11 Permeteu-me un racó d'orgull local: el meu poble, Sant Boi, hi apareix diverses vegades.

12 Aquestes coses sempre m'han fet gràcia, què hi farem. Com voleu que no em pixi de riure, aviam, quan el Viñas (que imagino amb la cara impertèrrita) ens informa que el nucli neonazi basc, autors de perles grafiteres com «Andalusos = Africans Fora d'Euskadi!», disposava d'una dotzena de membres (LOL), que en poc temps es va reduir a mitja dotzena (doble LOL).